

CRITICI PRIVIND INDICELE DE DEZVOLTARE UMANĂ

Lector univ. dr. Maria-Lenuța CIUPAC-ULICI¹

Abstract

Since the introduction of the first Human Development Report in the year 1990, the Human Development Index (HDI) is attracting great interest in both policy and academic circles, as well as in the media, respectively national audiences around the entire world. The HDI is a composite index that aggregates three basic dimensions (education, health, gross domestic product) into a summary measure. This index is published annually by using country level information in the Human Development Report. The Human Development Index is, by design, a partial measure which uses imperfect indicators. Also, HDI attempts to provide some broad vision of the advance of different countries in furthering their capabilities.

Cuvinte cheie: *Indicele de Dezvoltare Umană, educație, venituri*

Clasificarea JEL: O10, I21, E23

1. INTRODUCERE

Dezvoltarea umană este completat de o serie de cadre conceptuale care împărtășesc motivațiile care stau la baza similare, dar au un accent diferit, și adaugă valoare în moduri diferite.

În literatura de specialitate se încearcă să se ofere răspunsuri la întrebarea: "Indicele Dezvoltării Umane - o armă a celor slabi?"

Deși calculul statistic implica în a se ajunge la un anumit scor pentru fiecare țară, Indicele Dezvoltării Umane este o problemă pentru statisticieni, iar cele mai multi dintre noi știu că în fiecare an ONU aduce un raport numit Raportul Dezvoltării Umane, care în afară de discuții pe diferite teme, scoate în evidență un clasament al țărilor în funcție de indicele de dezvoltare umană. Țările sunt împărțite în patru grupe - (a) dezvoltarea umană foarte mare; (B) dezvoltarea umană ridicată; (C) dezvoltare umană medie, și (d) dezvoltarea umană scăzută. Acest indice a fost inițiat pentru prima dată în 1990.

Dacă ne întoarcem la istoria conceptului de dezvoltare umană și indicele de dezvoltare umană, se constată că cei doi gânditori au fost Mahbub-ul-Haq din Pakistan și Amartya Sen din India.

Ideea din spatele dezvoltării unui astfel de indice a fost una nobilă - Economie de Dezvoltare a fost până atunci ocupată doar cu calculul dezvoltării economiei în ceea ce privește creșterea PNB.

Suținătorii IDU au vrut "să schimbe ideea de economii dezvoltate din contabilitatea venitului national in politici centrate pe cetățeni". Astfel, o țară nu mai este evaluată doar în funcție de PNB, ci, de asemenea, în termeni ce privesc realizările sale în materie de educație, sănătate, etc, și anume în ceea ce privește ceea ce a făcut guvernul pentru a asigura calitatea vieții pentru cetățenii săi ca un întreg.

¹ Academia Comercială Satu Mare & Postdoctoral Researcher of Romanian Academy, Bucharest, ulici_maria@yahoo.com

O valoare mare a PNB ar putea masca o sărăcie enormă și privarea în interiorul țării și, prin urmare, un nou indice a fost formulat. Acest indice a fost mai mult contribuția lui Mahbu-ul-Haq, deoarece a dorit să obțină o foaie de punctaj pentru a-l utiliza ca un instrument de politică folosind un calcul pur academic. Un punct de reper în politica de susținere a acestui nou indice a fost cadrul de Dezvoltare Milenară în 2000, când membrii ONU s-au angajat să atingă anumite obiective măsurabile până în 2015, din care cele mai multe au fost legate de dezvoltarea umană. Acest lucru a avut, de asemenea, un impact masiv asupra finanțării donatorilor și a fost strategia globală dominantă pentru dezvoltare din anul 2000. Prin urmare, decizia lui Mahbu-ul-Haq de a crea un astfel de indice cu riscul de a dilua o parte din complexitatea teoretică asociată cu conceptul de dezvoltare umană a avut succes, deoarece discuțiile de dezvoltare la nivel mondial au început să se miște în contextul Obiectivelor Dezvoltării Milenare (ODM).

2. CRITICI PRIVIND IDU

În multe privințe, IDU a fost un succes remarcabil. Potrivit New York Times, "doar o singură măsură a reușit să conteste hegemonia de gândire de creștere centrică Indicele Dezvoltării Umane (Gertner, 2010)". Publicarea anuală a indicelui atrage o atenție deosebită din partea mass-media și a autorităților de reglementare naționale de la o diversitate de țări. Datele comparative furnizate de căutările de pe internet arată că IDU face mult mai bine decât principalul său concurent (Raportul mondial privind dezvoltarea al Băncii Mondiale) în ceea ce privește căutările Google (Figura 1). De asemenea, Raportul Dezvoltării Umane este mult mai bine citat din punct de vedere academic, cel puțin din 2005.

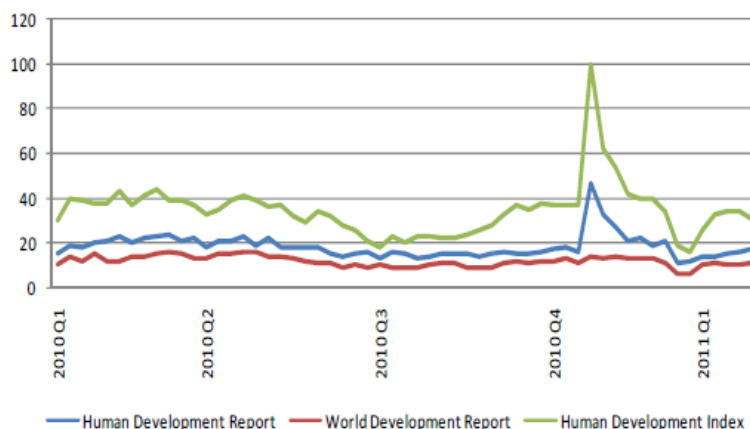

Figura 1: Popularitatea Indicelui Dezvoltării Umane, Raportului Dezvoltării Umane și Raportului Mondial de Dezvoltare, ianuarie 2010- ianuarie 2011

Notă: Axa stânga este numărul de căutări exprimate ca procent din cel mai mare număr obținut prin oricare din cele trei serii.

Sursa: HDRO din Google Insights (2011)

După aproape douăzeci și cinci ani de analiza a acestui indice este acum, nevoie de a revizui unele dintre ipotezele teoretice din spatele Dezvoltării Umane și a Indicelui Dezvoltării Umane. Nu este nevoie să fi un academician expert pentru a înțelege de ce acest lucru este necesar.

Dacă se ia în considerare o situație - o țară asigură o înaltă calitate a vieții pentru cetățenii săi în ceea ce privește Indicele de Dezvoltare Umană, dar decide să bombardeze școlile și să ucidă copiii din altă țară. Indicele de Dezvoltare Umană din această țară va indica valori foarte ridicate de dezvoltare umană, chiar dacă comite inumanități barbare în alta țară.

Un astfel de exemplu este situația din Israel privind scorul Indicelui de Dezvoltare Umană din anul 2014.

De asemenea, dacă o țară prezintă valori "foarte mari" ale IDU, dar furnizează în mod constant arme către alte țări, creând instabilitate, alimentând neliniște, înarmarea grupurilor radicale și chiar bombardarea civililor. Totuși IDU va arăta că această țară aparține grupului "foarte mare" a Indicelui Dezvoltării Umane. Un astfel de exemplu este indicele IDU din Statele Unite ale Americii.

Totodată, o țară care prezintă valori foarte mari ale IDU, dar are un sistem bancar care îi ajută pe oamenii corupți de peste tot din lume pentru a le salva averile lor necinstite. Prin urmare, această țară ajută în mod clar criminalii lumii pentru a ascunde banii lor. Un exemplu este indicele IDU din Elveția.

În al doilea rând, clasamentul IDU este un sistem ciudat de clasificare istorică.

Astfel, Statele Unite ale Americii și Bangladesh sunt în același sistem de notare, însă în clasamentul Bangladesh se află pe poziția 142 și Statele Unite ale Americii pe locul 5.

În această situație, se ignoră complet starea economică a celor două țări, istoriile lor. Ca urmare, valorile indicelui sunt susceptibile de a crede că Statele Unite sunt mult mai bine dezvoltate decât Bangladesh. Această interpretare a fost realizată în scopul de a dezvolta Indicele și de a înregistra un anumit scor?

Sau pentru a aminti, în fiecare an, ca țările sărace fac parte din categoria "dezvoltare umană medie", respectiv categoria "dezvoltare umană scăzută"? Sau indicele și scorul creat fac țările bogate să se simtă bine cu privire la statutul lor de grad de "dezvoltare umană mare"?

În mod intenționat sau nu, Indicele Dezvoltării Umane a devenit complice în jocul pe care țările bogate îl joacă pentru a face restul lumii să se simtă inferior. Țările sărace sunt acuzate acum nu numai că au un scor slab pe baza PNB, ele au, de asemenea, un scor slab și la IDU, prin urmare, aceste țări aparțin la un nivel mai scăzut de civilizație. Apoi, desigur, țările bogate pot juca tot felul de trucuri, dacă o țară săracă încearcă să iasă din acest statut inferior. Trucurile murdare din țările bogate nu se reflectă în rapoartele anuale de Dezvoltare Umană.

În anul 2014, Afganistan este clasificat pe locul 169. Dar cine este responsabil? Indicele Dezvoltării Umane și într-adevăr, abordarea dezvoltării umane sunt discrete cu privire la această problemă.

3. EDUCAȚIA ȘI VENITURILE DIN COMPONENTA IDU

Educația - Această componentă a IDU reprezintă măsurători care apar suspecte, atunci când vine vorba de acuratețea și aplicabilitatea metrică. De exemplu, știm cu toții că educația este esențială pentru dezvoltarea umană și îmbunătățire, totuși pluralitatea de alfabetizare nu se măsoară; cum ar fi înțelegerea și aplicarea cunoștințelor. Alfabetizarea numerică nu este considerată, de asemenea, încă putem aprecia importanța acestui aspect al educației. În afară de alfabetizare, cifrele de școlarizare sunt utilizate ca instrument de măsurare, însă este criticată metoda de calculul a ratei abandonului.

În Africa, doar 51% din băieți, respectiv 46% din fete, termină școala primară.

Venituri - Această componentă se măsoară în funcție de PIB-ul pe cap de locuitor exprimată în paritatea puterii de cumpărare.

Se știe deja despre neajunsurile din PIB, care includ excluderea de activitate de pe piața neagră, activități neraportate (cultivarea de alimente pentru consumul propriu, etc) - toți acești factori produc denaturări în calculele IDU.

4. CONCLUZII

În ciuda acestor critici și chiar mai mult referitor la pragurile atribuite în mod arbitrar pentru fiecare clasă IDU, acest indice se adaugă o componentă mai umană de comparație între țări decât calculele stricte privind Produsul Intern Brut. Trebuie remarcat faptul că IDU nu

este un indice perfecționat și ar trebui să fie luate considerare și completate cu alte forme de indicatori durabili.

Mai este suficient loc pentru progresul în măsurarea dezvoltării umane. Raportul Dezvoltării Umane din anul 2010 a făcut o mișcare importantă departe de ideea că măsura ideală de dezvoltare umană trebuie să acopere doar cele trei dimensiuni de bază, și a prezentat trei noi măsuri care să ia în considerare diferite aspecte ale distribuției de dezvoltare umană. De asemenea, pe site-ul său s-a introdus o facilitate care permite utilizatorilor să "construiască un indice propriu de dezvoltare". Această caracteristică permite utilizatorilor să construiască o variantă alternativă a IDU folosind oricare din cele nouă dimensiuni potențiale: în plus față de cele 3 dimensiuni de bază, utilizatorii pot alege indicatori în domeniile de inegalitate, sărăcie, sex, durabilitate, securitatea umană și responsabilizare. De asemenea, ei pot alege dintr-o serie de indicatori pentru fiecare dimensiune, variind ponderile atât în interiorul, cât și între dimensiuni, totodată își pot încărca propriile date.

Acknowledgement

„Această lucrare/articol a beneficiat de suport financiar prin proiectul „Rute de excelență academică în cercetarea doctorală și post-doctorală – READ”, contract nr. POSDRU/159/1.5/S/137926, Beneficiar Academia Română, proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013”

BIBLIOGRAFIE

Alkire, S. (2010). Development: A Misconceived Theory Can Kill in Morris, Christopher W., p 191-120. Cambridge: Cambridge University Press, 2010.

Alkire, S., & Foster, J. (2007). Counting and Multidimensional Poverty Measures. OPHI working paper series(7).

Doessel, D.P., Gounder, R., 1991. International Comparisons of the Standards of Living and the Human Development Index. Discussion Papers in Economics No. 72, Department of Economics, University of Queensland, Brisbane.

Hicks, D.A., 1997. The inequality-adjusted human development index: a constructive proposal. *World Dev.* 25 (8), 1283–1298.

Hopkins, M., 1991. Human development revisited: a new UNDP report. *World Dev.* 19 (10), 1469–1473.

Hurst, E., Luoh, M.C., Stafford, F.P., 1996. Wealth Dynamics of American Families, 1984–1994. Working Paper, Panel Study on Income Dynamics, University Of Michigan, Ann Arbor, MI.

Lessmann, O. (2009), Capability and Learning to Choose, *Studies in Philosophy & Education*, 28, 449-460.

McGillivray, M. (2007). Towards a measure of non-economic well-being In I. Gough & J. A. McGregor (Eds.), *Wellbeing in developing countries: from theory to research* (pp. 143-145). Cambridge: Cambridge University Press.

Narayan, D., & Petesch, P. (2007). *Moving out of poverty: cross-disciplinary perspectives on mobility*. Washington, DC: World Bank Publications.

Nussbaum, M. (2006). Education and democratic citizenship: capabilities and quality education. *Journal of Human Development*, 7(3), 385–395.

Oosterlaken, I. (2009). Design for Development: A Capability Approach. *Design Issues*, 25(4), 91-102.

Ranis, G., Stewart, F., & Samman, E. (2006). Human development: beyond the human development index. *Journal of Human Development and Capabilities*, 7(3), 323-358